

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1984-1985

3 JULI 1985

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wet van 7 juli 1970
betreffende de algemene structuur
van het hoger onderwijs

(Ingediend door de heren Desmarets en Thys)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De inrichtingen die hoger onderwijs van het lange type verstrekken en meer bepaald de hogere handelsinstituten ondervinden tal van moeilijkheden. Een daarvan verdient onze bijzondere aandacht, met name de toegang tot het wetenschappelijk onderzoek.

Die toegang is een basisvereiste, ten eerste omdat het een pedagogische noodzaak is en ten tweede omdat het hoger onderwijs van het lange type met de buitenwereld betrekkingen onderhoudt die het een bevoorrechte plaats verlenen om bepaalde nieuwe behoeften op te vangen. Dit onderwijs wordt echter geweerd uit de officiële sfeer van het wetenschappelijk onderzoek en geniet derhalve niet de geloofwaardigheid die onmisbaar is om gebruik te kunnen maken van bepaalde parallelle mogelijkheden zoals b.v. alle gebieden waar de Stichting Industrie-Universiteit zich op beweegt.

De thans heersende economische crisis en de werkloosheid maken een verbetering van het statuut van het wetenschappelijk onderzoek, die primordiaal is, om het onderzoekspotentieel van het land uit te breiden, noodzakelijk.

Derhalve moeten de belemmeringen worden weggenomen die de niet-universitaire instellingen bij de ontplooiing van hun onderzoeksactiviteit ondervinden. Een wijziging van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs kan voor die verbetering een aanzet zijn.

Die wijziging houdt in dat het wetenschappelijk onderzoek een van de opdrachten van het hoger onderwijs van het lange type wordt. Voorts wordt een nationaal Fonds voor Onderzoek in het Hoger Onderwijs ingesteld en ten slotte wordt de Koning belast met de zorg achteraf de wijze te regelen waarop het Fonds wordt georganiseerd, gefinancierd en toegankelijk gemaakt.

Chambre des Représentants

SESSION 1984-1985

3 JUILLET 1985

PROPOSITION DE LOI

modifiant la loi du 7 juillet 1970
relative à la structure générale
de l'enseignement supérieur

(Déposée par MM. Desmarets et Thys)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Parmi les difficultés éprouvées par les institutions dispensant un enseignement de type long et plus particulièrement les instituts supérieurs de commerce, il en est une qui mérite toute notre attention; il s'agit de l'accès à la recherche scientifique.

Il constitue une exigence fondamentale. D'abord par nécessité pédagogique, ensuite parce que l'enseignement supérieur de type long entretient avec le monde extérieur, des relations qui le placent en situation privilégiée pour capter certains besoins nouveaux. Or, cet enseignement est écarté des créneaux officiels de la recherche scientifique et, de ce fait, il ne jouit pas de la crédibilité nécessaire pour accéder à certains créneaux parallèles, comme par exemple tout ce qui gravite autour de la Fondation Industrie-Université.

Les réalités de la crise économique et du chômage qui sévissent actuellement rendent nécessaire une amélioration du statut de la recherche scientifique qui serait primordiale pour élargir le potentiel de recherche du pays.

C'est pourquoi il est indispensable de lever les handicaps que rencontrent les institutions non universitaires dans le développement des activités de recherche. Une modification de la loi du 7 juillet 1970 relative à la structure générale de l'enseignement supérieur pourrait amorcer ce changement.

Cette modification prévoit que la recherche scientifique constitue une des missions de l'enseignement supérieur de type long. Elle institue un Fonds national de recherche pour l'enseignement supérieur et enfin, elle laisse au Roi le soin d'organiser ultérieurement les modalités d'organisation, de financement et d'accès à ce fonds.

Vorenstaande oplossing biedt tal van voordelen :

1° zij maakt het behoud mogelijk van de specificiteit van die niet-universitaire instellingen, doch voert wat de toegang tot het onderzoek betreft geen discriminatie in;

2° zij verleent een wettelijk karakter aan een feitelijke situatie, met name dat de meest dynamische onder de inrichtingen voor hoger onderwijs tot op heden in staat zijn geweest onderzoeksactiviteiten te ontplooien;

3° zij brengt die inrichtingen niet in concurrentie met de universiteiten door voor hen een eigen financieringswijze te schaffen;

4° zij legt de bevoegdheid voor het Fonds voor Onderzoek bij de nationale overheid, zodat zal worden voldaan aan de behoeften van het wetenschappelijk onderzoek van het betrokken onderwijs, dat zich op universitair niveau situeert;

5° zij biedt de mogelijkheid strikt de hand te houden aan het bedrag van de bijkomende uitgaven dat daaraan wordt besteed en het ogenblik te bepalen waarop men zulks wenst te doen.

Niet alleen zullen in de wijze van organisatie de vereisten worden bepaald waaraan het niveau van het door het Fonds gesteunde onderzoek moet voldoen, maar tevens de gebruiksvoorwaarden waarbij de voorrang wordt gegeven aan werkzaamheden waaraan verscheidene instituten hun medewerking verlenen.

Die wijze van organisatie kan trouwens worden geregeld in samenwerking met de Vaste Raad voor het Hoger Onderwijs, wat de onderlinge samenwerking tussen de instituten in de hand zou werken en een bijkomende garantie zou bieden voor het wetenschappelijk peil van het gepresteerde werk.

Het onderhavige wetsvoorstel wil geen nieuwe onderzoekscentra oprichten, maar alleen de onderzoeksactiviteiten, binnen een reeds bestaande structuur, in de beste omstandigheden laten verlopen.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

In de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs worden het voorlaatste en het laatste lid van artikel 2 door de volgende bepaling vervangen :

« De hogere opleidingsvormen van het lange type zijn van universitair niveau. Ze bestaan uit twee cycli. Onder cyclus moet worden verstaan een geheel van studiën over ten minste twee jaren gespreid. Ze zijn gemachtigd aan wetenschappelijk onderzoek te doen. »

Art. 2

In dezelfde wet wordt een artikel 7bis (nieuw) ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 7bis. — Bij het departement van Onderwijs en Nederlandse Cultuur en bij het departement van Onderwijs en Franse Cultuur wordt een Fonds voor Onderzoek in het Hoger Onderwijs ingesteld.

Cette solution présente de nombreux avantages :

1° elle permet de sauvegarder la spécificité de ces institutions non universitaires tout en ne créant pas de situations discriminatoires quant à l'accès à la recherche, entre institutions de type long;

2° elle légalise une situation de fait qui, jusqu'à présent, a permis aux plus dynamiques des établissements d'enseignement supérieur de développer des activités de recherches;

3° elle ne situe pas ces établissements en concurrence avec les universités en leur ouvrant une source de financement propre;

4° elle fait relever le Fonds de Recherche de la compétence nationale afin de garantir qu'il sera satisfait aux exigences d'une recherche scientifique en relation avec le niveau universitaire de l'enseignement concerné;

5° elle permet de maîtriser exactement le montant des dépenses supplémentaires que l'on voudra y affecter et le moment où l'on souhaite le faire.

Les modalités d'organisation pourront prévoir non seulement les exigences à retenir quant au niveau des recherches supportées par le Fonds, mais également des conditions d'utilisation visant à privilégier des travaux impliquant le concours de plusieurs institutions. Ces modalités pourraient d'ailleurs être organisées avec la collaboration du Conseil Permanent de l'Enseignement Supérieur, ce qui favoriserait la collaboration entre instituts et donnerait une garantie supplémentaire au niveau scientifique des travaux effectués.

Cette proposition de loi ne cherche pas à créer de nouveaux centres de recherches mais simplement, là où le cadre existe déjà, de permettre aux activités de recherche de s'effectuer dans de meilleures conditions.

J. DESMARETS
J.-L. THYS

PROPOSITION DE LOI

Article 1

Dans la loi du 7 juillet 1970 relative à la structure générale de l'enseignement supérieur, les avant-dernier et dernier alinéas de l'article 2 sont remplacés par l'alinéa suivant :

« L'enseignement supérieur de type long est de niveau universitaire. Il se compose de deux cycles. On entend par cycle un ensemble d'études réparties en deux années au moins. Il est habilité à faire de la recherche scientifique. »

Art. 2

Dans la même loi, il est inséré un article 7bis (nouveau), libellé comme suit :

« Art. 7bis. — Il est créé, auprès du Département de l'Education nationale et de la Culture néerlandaise et auprès du Département de l'Education nationale et de la Culture française, un Fonds de recherche dans l'enseignement supérieur.

De Koning bepaalt de wijze waarop het Fonds wordt georganiseerd en gefinancierd, alsmede onder welke voorwaarden er toegang toe verleend wordt. »

3 juni 1985.

Le Roi détermine par arrêté royal les modalités d'organisation et de financement ainsi que les conditions d'accès à ce Fonds. »

3 juin 1985.

J. DESMARETS
J.-L. THYS
A. LIENARD
J.-P. GRAFE
